

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษากระบวนการใช้อำนาจและตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า การใช้อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ในกรณีของการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด การสั่งยับยั้งการทำธุรกรรม และการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น เป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่ และสามารถตรวจสอบคำสั่งเหล่านั้นได้หรือไม่ และควรอยู่ภายใต้การตรวจสอบขององค์กรใด และเมื่อทำการศึกษาไปโดยตลอดแล้วพบว่าใน ส่วนของการตรวจสอบธุรกรรมและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมีลักษณะเป็นการขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นเพียงการเตรียมการหรือรวบรวมพยานหลักฐาน ก่อนดำเนินการในส่วนอื่นๆ ต่อไป นอกจากนั้นหน้าที่ในการส่งข้อมูลก็เกิดจากสภาพบังคับทางอาญามีได้เกิดจากการแสดงเจตนาของสำนักงาน ปปง. จึงไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่อย่างใด

ส่วนการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมและคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง เนื่องจากเป็นกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมใช้อำนาจตามกฎหมายเฉพาะคือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ในการบังคับเอกชนผู้รับคำสั่ง เช่น สถาบันการเงินหรือบุคคลผู้ถูกตรวจสอบไม่ให้กระทำธุรกรรมต่างๆ เพื่อยับยั้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบซึ่งเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์อันมีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้รับคำสั่ง นอกจากนั้นในส่วนของ การทบทวนภายในองค์กรของสำนักงาน ปปง. คณะกรรมการธุรกรรมมีดุลพินิจในการทบทวนคำสั่งที่ตนเองออกได้ ตามหลักทั่วไปเรื่องการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ส่วนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีอำนาจในการทบทวนตรวจสอบการออกคำสั่งทางปกครองไม่ว่าจะเป็นคำสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมหรือคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ส่วนการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมโดยองค์กรตุลาการนั้น ไม่ว่าจะเป็นศาลแพ่ง ศาลอาญาก็ได้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมโดยเหตุผลของการควบคุมโดยองค์กรภายนอกฝ่ายปกครองแต่อย่างใด ส่วนศาลปกครองนั้น แม้การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองจะอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองที่จะพิจารณาน่าจะเกิดเป็นคดีพิพาทขึ้น แต่โดย

ที่การพิจารณาคดีปกครองนั้นต้องใช้เวลาในการดำเนินการและคำสั่งที่ออกโดยคณะกรรมการธุรกรรมนั้นจะกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของคำสั่งทางปกครองไว้ด้วย ซึ่งโดยทั่วไปคำสั่งดังกล่าวมักจะสิ้นผลก่อนที่ศาลปกครองจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเสมอ ทำให้การฟ้องคดีต่อศาลปกครองไม่อาจเยียวยาได้ตามความต้องการของผู้ฟ้องคดี

ในส่วนของการทบทวนการใช้อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมภายในองค์กรนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการเสนอแนะให้มีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าสู่ตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ต้องทำอย่างเข้มงวด และเห็นด้วยกับกรณีของการแก้ไขคุณสมบัติของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการธุรกรรม ให้มาจากองค์กรที่เป็นกลางจากกระบวนการยุติธรรม และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะทำให้มีความโปร่งใสและปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง นอกจากนี้ ยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 อีกด้วย นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้มีการตั้งคณะกรรมการภายในองค์กรขึ้น เพื่อวินิจฉัยความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมและคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อลดจำนวนคดีที่จะไปสู่ศาลปกครองอีกทางหนึ่งด้วย

ส่วนการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการโดยองค์กรตุลาการนั้น ผู้ศึกษาได้เสนอให้ศาลปกครองควรจะวินิจฉัยถึงความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งยับยั้งการธุรกรรมและคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อไป แม้คำสั่งดังกล่าวจะสิ้นผลไปแล้วก็ตาม เพื่อเป็นการรับรองสิทธิให้แก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งดังกล่าวในการฟ้องคดีละเมิดทางปกครองต่อไป